

32. *Calendula*.

C. arvensis L. Alleen bij Maastricht gevonden.

33. *Cirsium*.

C. arvense Scop. Op bouwland, langs kanten van wegen en in grasland. Algemeen en overal.

C. lanceolatum Scop. Aan dijken, wegen, onbebouwde plaatsen, in de duinen. Vrij algemeen en overal.

C. eriophorum Scop. Aan dijken. Zuid-Beveland. Delft.

C. oleraceum Scop. Vochtige weilanden en langs slooten. Vaals, Gulpen. Breda. Utrecht. Leeuwarden. Terschelling. Leiden. Goes.

C. acaule All. Alleen in Zuid-Limburg gevonden.

C. auglicum D. C. In moerassige veenstreken, weilanden en langs slooten. Algemeen en overal.

C. palustre Scop. Op plaatsen als de vorige. Algemeen en overal.

34. *Silybum*.

S. Marianum Gaertn. Langs wegen, op mesthoopen, bij moestuinen. Breda, Oudenbosch. Nijmegen, Wageningen, Harderwijk. Assen. Leeuwarden, Franeker. Terschelling, Laren. Leiden, den Haag, Heerjansdam. Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen. HAARLEM

35. *Carduus*.

C. tenuiflorus Curt. Op ruige steenachtige plaatsen. Maarsbergen. Westerschouwen. Middelburg.

C. nutans L. Aan dijken en wegen. Limburg (vrij algemeen). Den Bosch, Breda, Steenbergen. Nijmegen, Arnhem,

Doorwerth, Elst, Wageningen, Velp, Doesburg, Brummen, Zutphen, Zevenaar, Twello, Hattem, Harderwijk. Zeist, Vreeswijk. Deventer, Wijhe, Kampen. Haarlem, Zandvoort, Amsterdam. Hillegom, Katwijk, Leiden, den Haag, Scheveningen, 's Gravesande, Rotterdam, Brielle. Schouwen, Tholen, Oost-Zeeuwsch Vlaanderen.

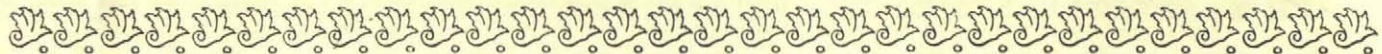
C. collinus W. et K. Alleen op het Pothoofd bij Deventer gevonden.

C. acanthoides L. Alleen van Doesburg en Deventer bekend.

C. crispus L. Aan wegen, dijken, op muren en steenachtige plaatsen. Limburg (alg.). Den Bosch, Breda, Oudenbosch, Bergen op Zoom. Geheel Gelderland. Doorn. Deventer. Kampen, Hengelo, Oldenzaal, Markelo, Steenwijkerwold. Groningen. Marssum, Belkum, Leeuwarden. Alle Noordzee-eilanden beh. Terschelling. Wieringen. Alkmaar, Heilo, Aerdenhout, Amsterdam, Baambrugge, Haarlemmermeer, Hilversum. Leiden, den Haag, Delft, Rotterdam, Westland, Brielle, Barendrecht. Goes, Middelburg, Zeeuwsch-Vlaanderen.

36. *Onopordon*.

O. Acanthium L. Aan wegen, dijken en op ruige plaatsen. St. Pietersberg, Gronsveld, Gennep, Hamert. Breda. Nijmegen, Dodewaard, Arnhem, Ede, Wageningen, Heelsum, Harderwijk. Baarn, Rhenen. Deventer. Harlingen, Ameland. Vlieland, Breesaap, Overveen, Zandvoort, Urk. Katwijk, Noordwijk, Wassenaar, den Haag, Scheveningen, Westland, Brielle, IJselmonde. Schouwen, Walcheren, Zuid-Beveland, Koewacht, Axel, Sas van Gent, Westdorpe.

Vragen en Korte Mededeelingen.

Bij meerderheid van stemmen.

Ingevolge uw verzoek in aflevering VII van *D. L. N.* tot uwe lezers maak ik mij gaarne aan u bekend als een belangstellende in de zaak der dierenbescherming. Die zaak is een ieders belangstelling waard en klimt bovendien, naarmate de dierenbescherming meer een onderwerp van de gedachte wordt. Tegenwoordig is de dierenbescherming, respectievelijk de mishandeling, dan ook haast aan de orde van den dag; er wordt veel over geschreven en nog meer over gesproken, jammer genoeg echter nooit zonder eerst uit te drukken wat dierenbescherming, respectievelijk mishandeling, is. Het komt toch wel op zoo'n bepaling aan, wanneer een feit, hetwelk in dat opzicht gepleegd is, beoordeeld moet worden; en de dierenbescherming verdient beter dan om daaraan steeds te onthouden, wat bij de beoordeeling van ieder ander feit voorop staat.

Wanneer een der leden vóór de behandeling van het wetsartikel aan de vergadering gevraagd had, om een bepaling van dierenbescherming te geven, dan zoude het bestuur meer dan waarschijnlijk evenveel gestem, gepraat, geprotesteerd en zoo meer gehad hebben en ten slotte, bij eventueele motiveering van stemmen, even zoovele uiteenlopende meningen kunnen aanbieden als thans in zake het wetsartikel. Het meningsverschil bestaat dan ook m. i. niet ten opzichte van het wetsartikel, maar in het gemis van een behoorlijke bepaling over dierenbescherming.

Een dergelijke bepaling heeft Dr. A. Sondermann, veearts bij den Koninklijken Beierschen Staf, gegeven op het 9de internationale congres voor dierenbescherming te Weenen; waarin hij de dierenmishandeling omschrijft als: „ieder onverstandig, tegen de natuur van het dier gericht gebruik” en — omdat nu de dierenbescherming de daad is die dierenmishandeling behoort tegen te gaan — is hiermede tevens de bepaling van dierenbescherming zelf gegeven.

Komende van een deskundige als Dr. A. Sondermann, is het begrijpelijk dat in deze bepaling hoofzakelijk wel gedacht is aan het huisdier, hetwelk in de dierenbescherming ten opzichte van alle andere dieren een bijzondere plaats inneemt, maar toch heeft het woord een veel ruimere betekenis. Immers die bepaling kan niet anders dan van de onderstelling uitgaan, dat het gebruik van een dier door den mensch is geoorloofd; maar houdt dan tevens een verantwoordelijkheid in, die de gebruiker niet alleen tegenover

het dier — maar ook tegenover de geheele samenleving — op zich neemt. Dat een dergelijk gevoel van verantwoordelijkheid nog maar bij heel weinig personen aanwezig is, blijkt uit het zeer lezenswaardige artikel „comment et pourquoi ou aime les bêtes” van Mlle de Neyrat, de wakkere redactrice van het maandschrift *l'Ami des Bêtes*, voorkomende in de September-aflevering jaargang 1900 van dat tijdschrift. De verantwoording tegenover het dier, welks diensten verlangd worden, moet iedereen gevoelen; en het is een groot deel de taak der dierenbescherming om op het bestaan van zulk eene verantwoording te wijzen; eene verantwoording ook tegenover de samenleving, die aan den eigenaar het recht betwist, om uitsluitend naar eigen inzicht met een dier te handelen, zooals hem goed dunkt.

Afgaande op de bepaling van Dr. A. Sondermann, valt het wetsartikel niet onder de dierenbescherming en ga ik dus met de tegenstemmers mede; maar dat is m. i. nog niet hetzelfde als een stemmen voor het aquarium. Er is toch nog een middenweg, waarbij men tegen het wetsartikel kan zijn, zonder zich voor het houden van een aquarium te verklaren. Gaat echter een lid van een vereeniging tot dierenbescherming over tot het aanleggen van een aquarium of terrarium, dan heeft hij voor zich zelf uit te maken of het gevoel van verantwoordelijkheid bij hem bestaat en — opdat dat woord geen doode letters worde — zich ten allen tijde rekenschap te geven of de inrichting en de afmetingen van het aquarium en terrarium, zoowel als de verpleging der opgesloten dieren het bestaan van dat gevoel van verantwoordelijkheid bewijzen.

Met een mededeeling over hetgeen in die richting nog te doen valt, wil ik besluiten; vooral ook omdat die in het kort het bovenstaande teruggeeft. In het Mei-nummer van *The Century Magazine illustrated* jaargang 1900, komt een beschrijving voor van den nationalen dierentuin te Washington. waaruit ik het volgende verhaal:

„Het werkelijk plan moet zijn het dier diens natuurlijke omgeving terug te geven. Wij vatten langzaam de leidende gedachte — die ons door de grootste denkers geleerd wordt — dat de dieren een onvervreemdbaar door God gegeven recht hebben om hun geluk volgens eigen weg te zoeken, zoo lang dat overeen komt met het geluk van den mensch. Wanneer wij de dieren opsluiten moet daar een reden voor zijn, die ons verplicht hun toestand dragelijk te maken — niet slechts ter wille van het dier, maar ook

ter wille van ons; omdat al het voordeel van het gevangen dier vermeerderd in verhouding tot de losheid der banden binnen de grenzen van een oordeelkundige vrijheidsderving. Iedere voortgang van kennis spreekt luide het groote grondbeginsel uit, dat de lagere dieren zooveel overeenkomst met ons hebben, dat om die gezond te houden, wij er aan moeten denken, om opgewektheid te verzekeren, waarbij de beginselen te volgen zijn, die wij voor ons zelf zouden wenschen. Deze beschouwing is de grondslag, waarnaar de nationale dierentuin te Washington zal worden ingericht en is het teruggeven van de natuurlijke voorwaarden, waaronder ieder dier leeft, het hoofddoel in het plan van den heer Laingley, een plan — dat hoewel nog niet geheel verwezenlijkt — toch reeds meer dan gerechtvaardigd is door het verkregene."

De lezer, die van het geheele artikel kennis wil nemen, zal verbaasd staan over de zeer ruime mate — en wel zooals daarmede nog in geen enkelen dierentuin rekening is gehouden — waaruit de verantwoording tegenover het opgesloten dier in den aanleg van den nationalen dierentuin te Washington spreekt. Ik kies die aanleg tot voorbeeld voor de verantwoordelijkheid, die op de eigenaars van aquarium en terrarium rust; het voorbeeld verschilt alleen in de opgesloten diersoorten, maar heeft evenals het aquarium of terrarium studie ten doel; de dierenbescherming bekleedt er wel slechts een ondergeschikte plaats, maar heeft er dan toch een plaats bij gevonden.

Nijmegen, 16 Oct. 1901.]

F. J. M. VOLLENHOVEN.

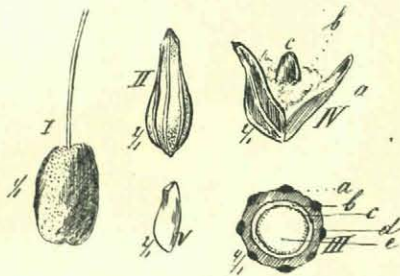
De vrucht van *Elaeagnus longipes*. A. Gray El: edutus. Hort.

Vele lezers van dit tijdschrift zullen deze welbekende struik ontmoet hebben en 't soms ook weleens gewaagd te als eetbaar bekende prachtige besvormige vruchtjes (Fig 1) te proeven, hoewel naar wij mogen gissen, met zeer verschillende bevindingen. Maar over den smaak valt niet te twisten, zelfs in beide beteekenissen niet.

Meermalen kon men op 't gelaat van den proever gewaar worden, wat het resultaat was.

Goed rijp is de smaak zeer aangenaam, hoewel met eenige samentrekkende eigenschappen die sterker zijn, al naarmate de rijpheid volkomen is, of niet.

Doch in beide gevallen, kan men aannemen, dat de meeste

- I. Schijnvrucht (bes).
- II. Vrucht.
- III. " doorsnede.
 - a. drooge vruchtwand met ribben.
 - b. wollig binnenbekleedsel.
 - c. los vliesje.
 - d. zaadhuid.
 - e. zaadlobben.
- IV. open vrucht.
 - a. drooge vruchtwand.
 - b. wollig binnenbekleedsel (glanzend wit).
 - c. zaad.
- V. zaadkorrel.
 - a. navel.

proevers, zonder verder onderzoek, de pit, die men in dit vruchtje ontmoette, weg wierpen zonder deze eerst eens te bezien.

Laat ons dit nu eens doen.

Wat wij de vrucht noemen, is slechts een schijnvrucht. Het sappige buitengedeelte is het vlezig geworden afgesnoerde ondergedeelte van het bloemdek; het omsluit een nootje (Fig II.) 10 m.M. lang, dat uiterlijk veel van een gerstekorrel heeft. Vergroot doet het zich meer peervormig voor. Het heeft 8 overlansche verheven ribben.

Laat men dit nootje enkele dagen, van 't vlezig omhulsel ontdaan, liggen, dan ziet men dat het nootje een neiging vertoont zich te openen. Tusschen de hoogerliggende overlansche ribben ontstaan scheurtjes, die zich wit voordoen tegen den geel bruinen buitenwand van het nootje.

Opent men nu dit verder met den hand, dan gevoelt men, dat dit eenige moeite kost. Is het openen gelukt, dan zien wij het nootje aan de binnenzijde geheel bekleed met lange glanzende wollige haren en daar midden in een zaadkorrel (Fig. IV.) Deze zaadkorrel is nog omhuld door een grijsbruin vliesje. Verwijderd men dit, dan komt de korrel (Fig. V.) glanzend roodbruin voor den dag, geheel in den vorm van een graankorrel, ± 7 m.M. lang.

Eigenaardig is het, dat men in geen enkel der veel gebruikte dendrologische werken een omschrijving van de inwendige gesteldheid van de zoogenaamde vrucht vindt. Dippel, Koehne, bespreken alleen het uitwendige van de besvormige schijnvrucht.

Koch en Lauche, Petzold noemen de plant niet eens.

Alleen Lavallée geeft een beschrijving van het uitwendige van de eigentlijke vrucht maar heeft haar waarschijnlijk niet geopend, hij geeft er althans geen beschrijving van zooals hij in zijn *Arboretum Segestanum* 1880 van vele andere vruchten wel gedaan heeft.

LEONARD A. SPRINGER.

De kanarievogels en 't aankweken er van.

Nadat de Spanjaarden in 1478 de Kanarische eilanden hadden veroverd, brachten ze vele kanaries over naar Spanje, waar men meer dan een eeuw het monopolie daarvan wist te bewaren. Langzamerhand echter begon de kanarie zich al wat over Europa te verspreiden en in de laatste helft der achttiende eeuw vestigde zich reeds een uitgebreide handel en teelt in kanaries in verscheidene streken van Duitschland, waarvoor „de Harz” tot op heden wereldberoemd is.

Mag nu de verzorging van eenen enkelen kanarievogel zeer eenvoudig zijn, het kweken van jonge vogels vereischt veel overleg, zorg en vooral een zekere mate van ervaring. Wanneer men dus de zorg voor de broederij niet op zichzelf kan nemen, dan doet men beter met dergelijke aangename liefhebberijen niet te beginnen.

Het broeden van kanarievogels geschiedt in speciaal daarvoor ingerichte broeikooien of vluchten. Deze zijn zeer eenvoudig ingericht, zij bestaan uit een vierkante kist, die aan de voorzijde gedeeltelijk van traliën is voorzien. Een kooi van ruim $\frac{1}{2}$ M. lengte, ruim $\frac{1}{4}$ M. breed en bijna $\frac{1}{2}$ M. hoog is voor één paar vogels ruim voldoende. In de hoeken aan de achterzijde der kooi worden nu voor één wijfje twee nestjes opgehangen op ongeveer 7 c.M. afstand van boven. De van dunne bamboe gevlochten nestjes, die men voor geringen prijs kan koopen, verdienen de voorkeur. De beste leeftijd van den kanarievogel voor de kweekerij is van 1 tot 3 jaren, daar op ouderen leeftijd der vogels de broedsels vaak mislukken. Alvorens nu de vogels in de broedkooi te plaatsen, moet men nauwkeurig onderzoek doen naar hunne gezondheid. De houding van gezonde vogels is fier en opgewekt, die van zieke daarentegen traag en loom. Zieke vogels in de kweekerij te plaatsen, zou slechts last en zorgen veroorzaken. Daarom is 't zeer raadzaam, de vogels reeds een maand te voren boven hun gewone voeder nog wat eivoer te geven, 't welk op de volgende wijze wordt klaargemaakt.

Men laat een kippenei flink hard koken en gaat 't daarna geheel fijnkneden. Verder vermengt men 't met een gelijke hoeveelheid fijngestampte beschuit en kneedt nu beide flink door elkaar. Het aldus ontstane mengsel is voldoende voor ruim 20 vogels. Dit eivoeder geeft men gewoonlijk 's morgens en 's middags en later als er jongen zijn minstens 3 maal per dag. Men verzuime vooral niet, 's avonds 't eivoer te verwijderen, daar dit de volgende morgen reeds zuur zou zijn. De beste tijd om vogels in de broeierij te plaatsen is in 't begin van Maart.

Nadat de paring door vele hevige vechtpartijen is voorafgegaan, beginnen de vogels reeds na ongeveer 10 dagen met den nestbouw. Vooraf reeds moet men eenig grasmos, fijn hooi en linnenpluksel tusschen de traliën steken en dan gaat 't wijfje gewoonlijk haar nestje in een der nestkorfjes bouwen. In 2 à 4 dagen is 't geheel klaar en nu wordt er iederen morgen vroeg een ei gelegd, tot er 4 à 5, soms ook 6 à 7 zijn. Deze eitjes zijn licht zeegroen met donker roode spikkeltjes aan 't boveninde. Van 't oogenblik af.